

Знання-орієнтована система представлення правових понять

Карасюк В.В., доц.; Іванов С.М., доц.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

Область права є перспективним полем застосування онтологічних конструкцій у описі знань. Цьому сприяє сувора формалізація знань в праві, що визначена структурою нормативної бази. Деякі дослідники відзначають самоорганізацію правової інформації [1]. Тому для формування інтегрованого простору правових знань для цілей навчання в університеті поставлено завдання створити базу знань на онтологічних принципах.

Наповнення бази знань правовою інформацією має свої особливості, що продиктовані проблемною областю. Це великий обсяг інформації та структурні особливості правових документів. При цьому кожен нормативний акт має необхідні реквізити, які відображають його юридичну силу, предмет регулювання, сферу дії, надають йому офіційність. Ці особливості, а також синонімічність визначень (вузлів онтології); обмеженість конкретних формулювань нормативних документів у часі; наявність обов'язкової прив'язки визначень (вузлів онтології) до законодавчих формулювань нормативних документів покладені в основу розробки пакету програм, що реалізує онтологічну правову базу знань.

До наповнення бази знань залучається велике коло користувачів. Тобто реалізується принцип краудсорсінгу. При цьому виникає низка проблем, пов'язаних із сполученням окремих фрагментів онтологій різних користувачів у єдину онтологію. Тому напрямками подальших досліджень вважаємо: розробку засобів автоматичного порівняння онтологій для оцінки повноти, непротивіччя онтологій; розробку інтерфейсу системи на обмеженій природній мові, що дозволить залучати до роботи непрофесійних користувачів; створення інтернет-порталу для надання консультаційних юридичних послуг без участі фахівця; дослідження впливу принципів самоорганізації на якість створеної множиною користувачів онтології.

1. Trujillo B. Self-Organizing Legal Systems: Precedent and Variation in Bankruptcy. *Utah Law Review* 483, (2004).